

Evlat Edinilen Çocuğa Multidisipliner Yaklaşım: Vaka Örnekleri Üzerinden Evlat Edinme

Psikolog Reyhan Bahçivan-Saydam

Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'na göre

- 2008 yılı sonu itibariyle evlatt edindirilen çocuk sayısı **9794**
- %90'ı 0-2 yaş aralığında
- Her yıl ortalama **500-600 çocuk** evlat edindirilmektedir

Dikmeer, D.İ.A. (2009). Emotional and Behavioral Problems in Relation with the Attachment Securities of Adopted vs Non-Adopted Children and Child Rearing Practices of Their Parents. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara

Çocuklar evlat edinmeyle ilgili olarak yaşadıkları duygusal problemleri ifade etme şekilleri:

- **İçe kapanma**
- **Okulda hayal kurmaya başlama, okul başarısında değişmeler, genellikle ders başarısının düşmesi**
- **Öfke ve tepinme nöbetleri. Arkadaşlarına, ebeveynine veya yetişkinlere karşı saldırgan tutum içinde olma**
- **Kızgınlık, sıkıntı veya ebeveynden ayrı kalmaktan korkma**
- **Uyku ve yeme alışkanlıklarında değişiklik**

Evlat edinilen çocukta ortaya çıkan davranış bozuklukları, aile içi ilişkileri bozabilir. Aile içinde **endişe** ve **korkunun** ortaya çıkmasına neden olabilir.

Evlat edinmeyle ilgili olarak yaşanan problemler:

- **Yas:** Evlat edinen ebeveynin çocuk sahibi olma konusunda yaşadığı hayallerinin sona ermesi, buna bağlı olarak yaşanan yas
- **Sır:** Çevreye ve çocuğa durumu açıklamak veya açıklamamakla ilgili olarak yaşanan sıkıntı
- **Endişe:** Biyolojik aile konusunda yaşanan endişeler; “çocuğun davranışları veya fiziksel görünümü onlara benzeyecek mi?” “biyolojik aile kim?”.

Vaka 1 - YAS

- Genel pediatri servisinden
 - agresif davranışlar
 - anne-babaya karşı olumsuz tutum içinde olma
 - küfürlü konuşma
 - okul başarısında düşme
- şikayetleriyle yönlendirildi

- 12 yaşında, kız çocuk
- Anne 45 yaşında, ev hanımı; baba 48 yaşında, emekli, kendi işini devam ettiriyor
- Bebekken evlat edinilmiş
- Babanın çocuğu olmuyor
- Kızın aile yakınları tarafından, biyolojik anne-babası trafik kazasında ölünce evlat edindiriliyor
- Aile kendisine gerçeği söylemeyi kesinlikle istemiyor

Gerçeği söylemek istemiyorlar:

- Bebek alınır alınmaz aile yaşadığı şehri değiştiriyor
- Yeni yaşamlarında anne yeni doğum yapmış anne rolünü üstleniyor
- Evlat edinmeye karar verildiği/evlat edinildiği andan itibaren gerçeğin çocuğa hiçbir zaman söylememesi kararı alınıyor

Ben sizin çocuđunuz olamam:

“Size hi benzemiyorum”

Siz;

Mavi gzli

Beyaz tenli

Salarınız dz

Ben;

Kahverengi gzli

Esmer tenli

Salarım kıvrıcık

Davranışta bozulma

- Anne-babaya karşı saldırgan olma
- Küfürlü konuşma
- Okul başarısının düşmesi, ders çalışmama
- İçe kapanma
- Her fırsatta evlat edinme hakkında konuşmayı isteme
- Babaya yumruk atarak dişini kırma

Vaka 2 - SIR

- Sosyal Pediatri Servisinden ebeveynin talebi doğrultusunda;
 - aşırı hareketlilik
 - konsantrasyon eksikliği
 - ödevlerini yapmada problem yaşama
 - ders çalışmaktan kaçınma problemi olan çocuğun “evlat edinilmiş” olduğu belirtilerek problemlerin çözümü konusunda danışmanlık istemi

- İlk görüşme anne-baba ve çocuk ile birlikte yapıldı
- 9 yaşında, erkek çocuk
- Anne 50 yaşında öğretmen, baba 60 yaşında, üniversite mezunu, serbest meslek sahibi
- Görüşmede ağırlıklı olarak çocuğun yaşadığı davranış problemleri ebeveyn tarafından ifade edildi
- Evlat edinme olgusunun ele alınması için anne-babaya çocuğun katılmayacağı bir randevu verildi

- E. 4 yaşında iken evlat edinilmiş, anne-babanın yaşı nedeniyle 0-12 aylık bir bebek evlat edinilememiş
- Babadan kaynaklanan problem nedeniyle ailenin biyolojik çocuğı olmamış
- “evlat edinmeye” baba karar vermiş
- Anne evlat edinmeye karşı ‘*nötr*’
- Evlat edinildikten sonra ismi değıştirilmiş, annenin istediğı isim verilmiş

- Annenin çalıştığı okulun yanındaki okula gitmek yerine, eve yakın olan okula bir devlet okuluna gidiyor
- Yaşadıkları site ve apartmanda arkadaşları var, sosyal ilişkilerinde problem yok
- Okulda “haylazlık” yapıyor, derslere ilgisi azalıyor
- Babayla ders çalışmayı tercih ediyor
- Baba “sınır koymakta” problem yaşıyor

Gerçeğin Çocuğa Söylenmesinin Önemi

- Gerçeğin çocuğa söylenmesi, ebeveyn-çocuk ilişkisinde “sır” olmaması
- Çocukla ilgili bilgi alındıktan sonra yaşanan tüm duygu ve davranışların detaylı bir şekilde çocuğa açıklanması; aile içine “doğması, ebeveynin yaşantısına katılması”
- **SIR:** Ebeveynin çocukla ilgili çok fazla ve özellikle babanın çocuğa açıklamak istemediği bilgiye sahip olma

Vaka 3 - ENDİŞE

- Sosyal Pediatri Polikliniđinden “evlat edinilen” çocuğa durumun açıklanması için ailenin talebi üzerine psikoloğa yönlendirilmesi
- İlk randevu anne-babaya verildi
- Anne 43 yaşında emekli memur, Baba 45 yaşında , memur
- 5 yaşında erkek çocuk, okula başlamadan önce aile gerçeği söylemenin gerekli olup-olmadığını öğrenmek istiyor
- Evlat edinme öyküsü alındı, çocuğa neden ve nasıl söylenmesi gerektiği konusunda bilgi verildi
- Ebeveyn psikolođun odasında söylemeyi tercih etti

Çocuğa gerçeğin söylenmesi

- Anne çocuğa
 - bir çocuk sahibi olmak istediklerini,
 - onunla ilk kez ne zaman/ nasıl karşılaştıklarını,
 - onu görünce ne yaptığını,
 - nasıl kucakladığını,
 - eve nasıl götürdüklerini,
 - odasını nasıl hazırladıklarını,
 - ilk gece onunla neler yaptığını anlattı.

Çocuğun tepkisi

- Sessizce dinleme
- Bir süre boşluğa bakma
- Masanın yanına gelip, masada arabasıyla oynama başladı (anne-babaya arkasını dönerek)
- 15-20dk. sonra 'olsun önemli olan dünyaya getiren anne değil, bakan, oyun oynayan, öpen, sarılan anne' diyerek , gidip annenin kucağına oturdu ve başını annesinin göğsüne yaslayarak seansın sonuna kadar öylece kaldı.

- Anne ilk zamanlar konudan hiç bahsetmemesinden / “Biyolojik” ailesinin yanına gitmek istemesinden endişelendi
- Zaman içinde ara ara ebeveyne evlat edinilme öyküsü hakkında sorular sordu
- Çocuğun her talebinde ebeveyn ‘gerçeği’ söyleyerek evlat edinme öyküsünü anlattı

Teşekkür Ederim..

